

- verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit;
- herroept het besluit van 3 november 2015 en bepaalt dat deze uitspraak in zoverre in de plaats treedt van het vernietigde besluit;
- veroordeelt het Uwv in de proceskosten van appellante tot een bedrag van € 2.048,=;
- bepaalt dat het Uwv het in beroep en hoger beroep betaalde griffierecht van € 170,= vergoedt.

teerd in het vastleggen van een urenbeperking die valt binnen de grens van het tenminste vier uur per dag belastbaar zijn. Daarbij is betrokken dat niet noodzakelijk is dat appellante vier uur aaneengesloten belastbaar moet zijn.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 23 december 2016, 16/3947 (aangevallen uitspraak), tussen:

[Appellante] te [woonplaats] (appellante)

de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

Arbeidsongeschiktheid

293

Om ten minste vier uur per dag belastbaar te zijn als bedoeld in art. 1a lid 1 onder d Sbaow, is het niet noodzakelijk om vier uur aaneengesloten belastbaar te zijn

Centrale Raad van Beroep
12 juni 2019, nr. 17/1238 WAJONG,
ECLI:NL:CRVB:2019:2078
(Weyers, Hardonk-Prins, Fortuin)
Noot E. van den Bogaard

Herbeoordeling Wajong. Arbeidsvermogen.

[Invoeringswet Participatiewet art. III; Wajong art. 3:8 lid 1, 3:8a lid 1, 8:10b lid 1]

Samenvatting: i. De arbeidsongeschiktheidsuitkering van de jonggehandicapte met een mate van arbeidsongeschiktheid van 80% of meer en die mogelijkheden heeft tot arbeidsparticipatie, wordt met ingang van 1 januari 2018 verlaagd van 75% naar 70% van het minimumloon.

ii. Genoegzaam is onderbouwd dat appellante in staat is om één uur aaneengesloten te werken. Verder hebben de verzekeringsartsen aangenomen dat appellante door de combinatie van een chronisch pijnsyndroom en de angststoornis een verhoogd energieverbruik heeft en dat zij als gevolg van angsten problemen heeft met slapen, waardoor ze een verminderde mogelijkheid tot recuperatie heeft. Anders dan gesteld is hiermee de samenhang in de bestaande problematiek van appellante tot uiting gebracht, wat heeft geresul-

Procesverloop

Namens appellante heeft mr. A. van den Berg, advocaat, hoger beroep ingesteld.

Het Uwv heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 16 mei 2019. Appellante is verschenen, bijgestaan door mr. A.P. van Stralen. Het Uwv heeft zich, met voorafgaand bericht, niet laten vertegenwoordigen.

Overwegingen

1.1. Appellante, geboren [in] 1988, heeft in verband met psychische en lichamelijke klachten sinds 16 oktober 2006 een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong 1998) ontvangen, gebaseerd op een mate van arbeidsongeschiktheid van 80 tot 100%.

1.2. Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong 2015) in werking getreden. Appellante heeft desgevraagd een vragenlijst Wajong ingevuld in verband met een beoordeling van haar arbeidsvermogen. Na een verzekeringsgeneeskundig en arbeidskundig onderzoek heeft het Uwv bij besluit van 26 oktober 2015 vastgesteld dat appellante arbeidsvermogen heeft, als gevolg waarvan haar Wajong-uitkering met ingang van 1 januari 2018 zal worden verlaagd van 75% naar 70% van het minimumloon. Appellante heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt. Het Uwv heeft dit bezwaar bij besluit van 12 juli 2016 (bestreden besluit) ongegrond verklaard. Aan het bestreden besluit liggen rapporten van een verzekeringsarts bezwaar en beroep en een arbeidsdeskundige bezwaar en beroep ten grondslag.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep van appellante tegen het bestreden

besluit ongegrond verklaard. De rechtbank heeft geoordeeld dat het onderzoek van het Uwv zorgvuldig is geweest. In de verzekeringsgeneeskundige en arbeidskundige rapporten is inzichtelijk en begrijpelijk gemotiveerd dat appellante arbeidsvermogen heeft. De rechtbank heeft geconcludeerd dat het Uwv terecht heeft besloten de Wajong-uitkering van appellante met ingang van 1 januari 2018 te verlagen naar 70% van het minimumloon.

3.1. Appellante heeft in hoger beroep aangevoerd dat zij, haar psychische en lichamelijke klachten in onderlinge samenhang bezien, in het geheel geen arbeidsvermogen heeft. Meer in het bijzonder heeft appellante aangevoerd dat zij als gevolg van fibromyalgie zodanig beperkt is dat zij, ook los van de andere klachten, geen arbeidsvermogen heeft. Verder is er ten onrechte aan voorbijgegaan dat appellante Temazepam als medicatie gebruikt. Hierdoor heeft zij te maken met slaperigheid, sufheid en vermoeidheid. Tot slot heeft appellante aangevoerd dat het onbegrijpelijk is dat het Uwv in 2008 meende dat zij in het geheel niet kon werken en dat het Uwv nu meent dat zij wel kan werken, terwijl haar medische situatie in de tussentijd niet is verbeterd.

3.2. Het Uwv heeft bevestiging van de aangevallen uitspraak bepleit.

4. De Raad oordeelt als volgt.

Wettelijk kader

4.1.1. Op 1 januari 2015 is artikel III, met uitzondering van de onderdelen J, K, L en N, van de Invoeringswet Participatiewet (Staatsblad 2014, 270 en 271) in werking getreden. Per 1 januari 2015 is ook het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten (Schattingsbesluit) aangepast (Besluit van 8 oktober 2014, Stb. 2014, 359). Op grond van artikel III, onderdeel O, van de Invoeringswet Participatiewet is artikel 3:8a aan de Wajong toegevoegd. Op grond van artikel III, onderdeel P, van de Invoeringswet Participatiewet is artikel 8:10b aan de Wajong toegevoegd.

4.1.2. Op grond van artikel 8:10b, eerste lid, van de Wajong stelt het Uwv vast of de jonggehandicapte met een mate van arbeidsongeschiktheid van 80% of meer, geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft als bedoeld in artikel 3:8 van de Wajong 2015.

4.1.3. Artikel 3:8, eerste lid, van de Wajong bepaalt dat de arbeidsongeschiktheidsuitkering per dag, de zaterdagen en zondagen niet meegere-

kend, bij een arbeidsongeschiktheid van 80% of meer 75% van de grondslag bedraagt.

4.1.4. Op 1 januari 2018 is artikel III, onderdeel N, van de Invoeringswet Participatiewet (Staatsblad 2014, 270 en 271) in werking getreden. Dit artikel bepaalt dat in artikel 3:8, eerste lid, van de Wajong '75%' wordt vervangen door: '70%'.

4.1.5. Op grond van artikel 3:8a, eerste lid, van de Wajong bedraagt in afwijking van artikel 3:8, eerste lid, van de Wajong, de arbeidsongeschiktheidsuitkering per dag bij een arbeidsongeschiktheid van 80% of meer 75% van de grondslag, indien de jonggehandicapte duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft. Ingevolge het tweede lid wordt onder duurzaam verstaan de situatie waarin de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie zich niet kunnen ontwikkelen.

4.1.6. Voorgaande wetsbepalingen hebben tot gevolg dat de arbeidsongeschiktheidsuitkering van de jonggehandicapte, met een mate van arbeidsongeschiktheid van 80% of meer en die wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, met ingang van 1 januari 2018 wordt verlaagd van 75% naar 70% van het minimumloon.

Mogelijkheden tot arbeidsparticipatie

4.2. Op grond van artikel 1a, eerste lid, van het Schattingsbesluit heeft de betrokkene geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie als hij (a) geen taak kan uitvoeren in een arbeidsorganisatie, (b) niet over basale werknemersvaardigheden beschikt, (c) niet aaneengesloten kan werken gedurende ten minste een periode van één uur, of (d) niet ten minste vier uur per dag belastbaar is. Het Uwv moet dus beoordelen of bij een betrokkene sprake is van (ten minste) een van deze vier genoemde voorwaarden. Is dat het geval, dan heeft de betrokkene geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Voor een meer algemene beschrijving van het beoordelingskader wordt verwezen naar de uitspraak van de Raad van 5 april 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1018.

Beoordeling van het voorliggende geschil

4.3. Het oordeel van de rechtbank dat het onderzoek van de verzekeringsartsen voldoende zorgvuldig is geweest, wordt gevolgd. Dit geldt ook voor het oordeel dat er geen aanleiding is te twifelen aan de conclusies van de verzekeringsartsen. Genoegzaam is onderbouwd dat appellante in staat is om één uur aaneengesloten te werken. Verder hebben de verzekeringsartsen aangere-

men dat appellante door de combinatie van een chronisch pijnsyndroom en de angststoornis een verhoogd energieverbruik heeft en dat zij als gevolg van angsten problemen heeft met slapen, waardoor ze een verminderde mogelijkheid tot recuperatie heeft. Anders dan gesteld is hiermee de samenhang in de bestaande problematiek van appellante tot uiting gebracht, wat heeft geresulteerd in het vastleggen van een urenbeperking die valt binnen de grens van het tenminste vier uur per dag belastbaar zijn. Daarbij is betrokken dat niet noodzakelijk is dat appellante vier uur aaneengesloten belastbaar moet zijn. De verzekeringsarts bezwaar en beroep is voorts specifiek ingegaan op de fibromyalgie. Appellante heeft in hoger beroep geen nadere medische stukken overgelegd die aanleiding geven om te twifelen aan de conclusies van de verzekeringsartsen. Verder is van de zijde van het Uwv terecht naar voren gebracht dat uit de overgelegde medische informatie niet is gebleken dat aan appellante Temazepam was voorgeschreven dan wel die medicatie door appellante daadwerkelijk is gebruikt, zodat reeds om die reden voorbijgegaan kan worden aan de stelling van appellante dat zij door het gebruik van dit medicijn extra beperkt is.

4.4. De rechtbank heeft ook terecht geoordeeld dat het onderzoek van de arbeidsdeskundigen voldoende zorgvuldig is geweest en dat er geen aanleiding is om te twifelen aan de conclusies van de arbeidsdeskundigen. Hiertegen heeft appellante geen afzonderlijke gronden aangevoerd.

4.5. Uit 4.2 tot en met 4.4 volgt dat bij appellante geen sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 1a, eerste lid, van het Schattingsbesluit, zodat het Uwv op goede gronden heeft geconcludeerd dat appellante mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft. Het feit dat in 2008 is besloten om af te zien van een re-integratietraject en de medische situatie van appellante sindsdien niet is gewijzigd, leidt niet tot een ander oordeel. Zoals uit de onder 4.1 weergegeven artikelen blijkt, is de Wajong-regelgeving veranderd en is in verband met het bepaalde in artikel 3:8a, eerste en tweede lid, van de Wajong aan de criteria van artikel 1a, eerste lid, van het Schattingsbesluit getoetst.

4.6. Uit 4.1 tot en met 4.5 volgt dat het hoger beroep niet slaagt. De aangevallen uitspraak wordt daarom bevestigd.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep bevestigt de aangevallen uitspraak.

NOOT

1. Deze noot gaat over twee onderwerpen: (1) de zuinigheid van het antwoord op een heel begrijpelijke grief en (2) het criterium "ten minste vier uur per dag belastbaar zijn" van art. 1a lid 1 onder d Sbaow. Het belang van de uitspraak schuilt in dit laatste onderwerp.

Een begrijpelijke grief verdient een begrijpelijk antwoord.

2. Met de Invoeringswet Participatiewet (*Stb.* 2014, 270 en *Stb.* 2014, 271) is niet alleen de regeling voor nieuwe toetreders tot de Wajong gewijzigd, maar ook die voor de bestaande Wajongers. Aanvragers die op of na 1 januari 2015 voor het eerst Wajong aanvragen, vallen direct onder het nieuwe arbeidsvermogen criterium. Voor jonggehandicapten die al in het genot waren van een Wajong-uitkering, zijn twee overgangsregelingen getroffen.

Voor Wajongers die van 2010 tot en met 2014 (onder het regime van de Wajong 2010) zijn ingestroomd, bepaalt art. 8:10c Wajong dat de jonggehandicapte die op de dag voor inwerkingtreding van art. III onderdeel D Invoeringswet Participatiewet volledig en duurzaam arbeidsongeschikt was, als bedoeld in art. 2:4 lid 1, zoals dat luidde op die dag, op de dag van inwerkingtreding van art. III onderdeel D Invoeringswet Participatiewet geacht wordt volledig en duurzaam arbeidsongeschikt te zijn, als bedoeld in art. 2:4, zoals dat is komen te luiden op die dag. Dat kan korter worden geformuleerd als: voor hen verandert er niets. Immers, art. 2:4 lid 1 Wajong 2010 definieert volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid als het "duurzaam slechts in staat (zijn) om met arbeid niet meer dan 20% te verdienen van het maatmaninkomen" en art. 2:4 lid 2 verstaat onder duurzaam "een medisch stabiele of verslechterende situatie en het *blijvend ontbreken van mogelijkheden tot arbeidsparticipatie* (cursivering EvdB)". Wie onder de Wajong 2010 volledig en duurzaam arbeidsongeschikt wordt geacht, voldoet daarmee ook aan het per 1 januari 2015 in art. 2:4 lid 1 Wajong opgenomen criterium dat hij "duurzaam geen mo-

gelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft." Art. 8:10c houdt dan ook niet meer in dan dat er voor deze groep Wajongers niets verandert.

Voor Wajongers die vóór 2010 (onder het regime van de Wajong 1998, of nog eerder onder het regime van de AAW) zijn ingestroomd, brengt de Wajong 2015 wel iets nieuws. Immers, de Wajong 1998 kent geen onderscheid tussen volledige arbeidsongeschiktheid en volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid. Vanaf 1 juli 2007 is voor alle volledig arbeidsongeschikte 'hoofdstuk 3-Wajongers' de uitkering 75% van de grondslag, ongeacht de vraag of die volledige arbeidsongeschiktheid ook duurzaam kan worden geacht.

Voor deze groep Wajongers brengt de Wajong 2015 een gecombineerde invoering van twee vernieuwingen, namelijk de invoering van het duurzaamheids criterium en de invoering van het arbeidsvermogen criterium. Op grond van art. 3:8a lid 1 Wajong wordt het uitkeringspercentage van 75% alleen nog gehandhaafd voor jonggehandicapten die zowel volledig arbeidsongeschikt zijn als "duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie" hebben. Jonggehandicapten die wel arbeidsvermogen hebben, zien hun uitkering verlaagd tot 70% van de grondslag. Op grond van lid 6 van het enig artikel van het besluit van 4 juli 2014, *Stb.* 2014, 271, is de inwerkingtreding van die verlaging uitgesteld tot 1 januari 2018.

Art. 8:10b Wajong bepaalt dat het UWV voor alle volledig arbeidsongeschikte jonggehandicapten vaststelt of zij wel of geen arbeidsvermogen hebben, als bedoeld in art. 3:8a. Hoewel het eerste lid van dit artikel anders zou doen vermoeden, hoeft bij deze beoordeling alléén te worden vastgesteld of de betrokkene wel of geen arbeidsvermogen heeft. Of het ontbreken van arbeidsvermogen ook duurzaam kan worden geacht, hoeft niet te worden beoordeeld. Dit is het gevolg van art. 3:8a lid 3 dat bepaalt dat als de jonggehandicapte op 1 januari 2018 geen arbeidsvermogen heeft, dit geacht wordt duurzaam te zijn.

3. Dan nu naar de uitspraak. Appellante is sinds 16 oktober 2006 in het genot van een Wajong-uitkering gebaseerd op volledige arbeidsongeschiktheid. In het kader van de herbeoordelingsoperatie op grond van art. 8:10b Wajong heeft het UWV vastgesteld dat zij weliswaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is, maar wel arbeidsvermogen heeft.

Uit r.o. 3.1 blijkt dat appellante het onbegrijpelijk vindt dat het UWV in 2008 meende dat zij in het

geheel niet kon werken en dat het UWV nu meent dat zij wel kan werken, terwijl haar medische situatie in de tussentijd niet is verbeterd.

Op zich heeft appellante daarmee wel een punt. Haar onbegrip klinkt niet alleen redelijk en logisch, maar ook uit de rechtspraak blijkt dat een wijziging in de belastbaarheid in beginsel moet kunnen worden teruggevoerd op een wijziging van het medische beeld (zie over de consistentie van het medisch oordeel in de loop der tijd punt 7 en 8 van mijn noot onder CRvB 16 januari 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:287, «USZ» 2019/141).

De reactie van de CRvB in r.o. 4.5 is echter wat zuinigjes: de Wajong-regelgeving is nu eenmaal veranderd en er is correct aan de nieuwe regels getoetst. Had van de CRvB niet mogen worden verwacht dat hij niet alleen *zegt dat* de regels zijn veranderd, maar dat hij ook *uitlegt wat* er is veranderd en *hoe het kan* dat iemand die volledig arbeidsongeschikt is toch arbeidsvermogen heeft?

De CRvB had bijvoorbeeld kunnen verwijzen naar zijn uitspraak van 6 september 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2994, «USZ» 2017/411, m.nt.

E. van den Bogaard. Immers, met art. 3:8a is in hoofdstuk 3 van de Wajong een situatie geschapen die vergelijkbaar is met die van art. 2:4. Ook bij de toepassing van art. 3:8a Wajong wordt eerst de mate van arbeidsongeschiktheid vastgesteld en vervolgens, als die mate van arbeidsongeschiktheid 80% of meer is, beoordeeld of de betrokkene duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft. Net als bij art. 2:4

Wajong is ook hier sprake van *cumulatief gestelde voorwaarden*, waaraan moet zijn voldaan alvorens de Wajonger in aanmerking kan komen voor een uitkering van 75% van de grondslag.

Met of zonder verwijzing naar zijn uitspraak van 6 september 2017 had de CRvB best kunnen uitleggen dat het feit dat appellante geen verdien capaciteit heeft, niet noodzakelijkerwijs met zich meebrengt dat zij ook geen arbeidsvermogen heeft. Daarbij had de CRvB ook kunnen uitleggen dat voor de beoordeling van de verdien capaciteit alleen wordt gekeken naar arbeid zoals die voorkomt op de vrije arbeidsmarkt en dat arbeid die wordt verricht bij wijze van sociale werkvoorziening (zoals beschut werk of werk met extra ondersteuning) bij de beoordeling van de verdien capaciteit wel buiten beschouwing blijft, maar bij de beoordeling van het arbeidsvermogen niet.

Voor juristen die goed in deze materie zijn inge-

voerd, is het gesneden koek dat iemand die is aangewezen op beschut werk volledig arbeidsongeschikt is, maar wel arbeidsvermogen heeft. Maar voor de meeste rechtzoekenden (en soms ook voor hun gemachtigden) is dat niet zo vanzelfsprekend.

Het zou passen in de trend om rechterlijke uitspraken begrijpelijker te maken, als de CRvB bereid zou zijn in zijn uitspraken wat meer ruimte te maken voor dit soort uitleg.

Ten minste vier uur per dag belastbaar zijn

4. In r.o. 4.3 overweegt de CRvB dat “de verzeke-
ringsartsen (hebben) aangenomen dat appellante door de combinatie van een chronisch pijnsyn-
droom en de angststoornis een verhoogd ener-
gieverbruik heeft en dat zij als gevolg van ang-
sten problemen heeft met slapen, waardoor ze
een verminderde mogelijkheid tot recuperatie
heeft. Anders dan gesteld is hiermee de samen-
hang in de bestaande problematiek van appel-
lante tot uiting gebracht, wat heeft geresulteerd
in het vastleggen van een urenbeperking die valt
binnen de grens van het tenminste vier uur per
dag belastbaar zijn. Daarbij is betrokken dat *niet
noodzakelijk is dat appellante vier uur aaneenge-
sloten belastbaar moet zijn* (cursivering EvdB)”.
Wat nu precies de urenbeperking is die het UWV
heeft aangenomen, blijkt helaas niet uit de uit-
spraak. Uit de formulering “die valt binnen de
grens van” leid ik echter af dat er geen enkelvou-
dige beperking van vier uur per dag is aangege-
ven, maar dat appellante in staat wordt geacht
om verspreid over de dag gedurende een aantal
perioden een arbeidsprestatie te leveren en dat
het totaal van die perioden optelt tot ten minste
vier uur. Dat de precieze invulling van de duurbel-
astbaarheid onbekend is, maakt het moeilijk om
de uitspraak op zijn waarde te schatten en te dui-
den. Het maakt nogal verschil of appellante in
staat wordt geacht ten minste vier keer op een
dag een arbeidsprestatie van een uur aaneenge-
sloten te leveren of ten minste twee keer een ar-
beidsprestatie van twee uur aaneengesloten, ter-
wijl ook de tussen deze perioden noodzakelijke
recuperatietijd van belang is. Dat de precieze
duurbelastbaarheid niet wordt beschreven, is wat
mij betreft dan ook een gebrek in de uitspraak.

5. Maar wat valt er nu te zeggen van het oordeel
van de CRvB dat “niet noodzakelijk is dat appel-
lante vier uur aaneengesloten belastbaar moet
zijn”? De CRvB poneert deze stelling zonder eni-

ge uitleg. Deze uitleg is ook niet te vinden in de
uitspraak van 5 april 2018,
ECLI:NL:CRVB:2018:1018, «USZ» 2018/154, m.nt.
E. van den Bogaard, waarnaar de CRvB in r.o. 4.2
verwijst. Waar komt dit dan wel vandaan?

6. Het criterium van ‘ten minste vier uur per dag
belastbaar zijn’ wordt in het Compendium Partici-
patiewet beschreven in paragraaf 4 van het
hoofdstuk “Wajong; de vier criteria” (p. 60 e.v.)
en de duurbelastbaarheid in zijn algemeenheid
in de standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid
(bijlage 2 bij het Compendium Participatiewet, p.
75 e.v.).

Op p. 61 van het Compendium is te lezen dat
“(het) gaat (...) om een belastbaarheid van *in to-
taal* (sec) ten minste vier uur per dag. Voor de be-
oordeling is het niet noodzakelijk om vier uur
aaneengesloten belastbaar te zijn. Wanneer be-
trokkene naar het oordeel van de verzekerings-
arts minder dan vier uur aaneengesloten belast-
baar is behoort de verzekeringsarts eveneens te
beoordelen of binnen de 24-uurscyclus een zoda-
nige recuperatie mogelijk is dat betrokkene na
recuperatie nog enige tijd aaneen belastbaar is
(bijvoorbeeld: twee uur belastbaar – recuperatie-
periode – twee uur belastbaar)”.

In de standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid is
de hoofdregel dat de duurbelastbaarheid wordt
ingeschat in stappen van ongeveer twee uur per
dag, zodat de verzekeringsarts de duurbelast-
baarheid vaststelt op twee, vier, zes, acht of ten
minste acht uur per dag (Compendium Participa-
tiewet, p. 91). Maar wat moet nu worden ver-
staan onder een duurbelastbaarheid van twee,
vier of zes uur per dag?

Volgens de Standaard is een “duurbelastbaar-
heid van gemiddeld ongeveer *zes uur per dag*
(...) aan de orde als er *na ongeveer vier uur wer-
ken* een zodanige recuperatietijd nodig is dat bin-
nen dezelfde dag niet nogmaals gedurende on-
geveer vier uur een arbeidsprestatie kan worden
geleverd (cursivering EvdB)”. Een duurbelast-
baarheid van gemiddeld ongeveer *vier uur per
dag* is aan de orde als “*na ongeveer vier uur
werken* een zodanige recuperatietijd nodig is dat
binnen de zelfde dag (vrijwel) in het geheel geen
arbeidsprestatie meer kan worden geleverd (cur-
sivering EvdB)”. De Standaard gaat daarmee uit
van een periode van vier uur *aaneengesloten*
werken.

De Standaard maakt hierbij twee kanttekeningen.
De eerste is dat “in ieder geval in theorie” nog

meer varianten mogelijk zijn, zoals twee plus twee plus twee. De tweede is dat "(d)je verzekeringsarts zich beperkt zich tot het bepalen van de duurbelastbaarheid *als zodanig*. Het is niet zijn taak om zijn oordeel mede te baseren op de inpasbaarheid van cliënt in concrete arbeid noch op de inpasbaarheid in een gebruikelijk arbeidspatroon (cursivering EvdB)".

7. Bij de beoordeling van de verdien capaciteit levert het louter theoretische karakter van de duurbelastbaarheid geen problemen op, omdat de inpasbaarheid in concrete arbeid onderdeel is van de functieselectie met behulp van het CBBS. Daarbij kan blijken dat de concrete invulling van de duurbelastbaarheid tot gevolg heeft dat er geen of onvoldoende passende functies kunnen worden geduud. Daarmee wordt het realiteitsgehalte van de schatting gewaarborgd.

Bij de beoordeling van het arbeidsvermogen ligt dat anders, omdat daarbij geen functieduiding met behulp van het CBBS plaatsvindt en de duurbelasting geen onderdeel is van de beschrijving van de te duiden taken. Dat leidt tot een probleem met het realiteitsgehalte van de taakduiding. Toch blijkt uit de wetsgeschiedenis van de Wajong 2015 dat het realiteitsgehalte een relevant onderdeel is van de arbeidsvermogen criteria.

8. In de memorie van toelichting bij (wat toen nog heette) de Invoeringswet Wet werken naar vermogen heeft de wetgever uiteengezet dat het begrip 'duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie' twee relevante aspecten bevat, namelijk het aspect arbeid en het aspect tijd. Het aspect *arbeid* licht de wetgever als volgt toe: "iemand kan in het geheel niet werken, heeft geen arbeidsvermogen. Dit betekent dat iemand geen activiteit kan ontplooiën, *waarvoor een werkgever enig loon zou willen betalen*, zelfs niet in een beschutte werkomgeving (cursivering EvdB)" (Kamerstukken II 2011/12, 33161, nr. 3, p. 36).

In de nota van toelichting bij het Besluit van 8 oktober 2014 tot wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten in verband met de Invoeringswet Participatiewet (Stb. 2014, 359, p. 5) wordt arbeidsvermogen gedefinieerd als "het vermogen van een individu om doelgerichte handelingen in een arbeidsorganisatie te verrichten die resulteren in producten of diensten die een *economische waarde* hebben. Met «economische waarde» wordt bedoeld dat een *werkgever bereid is een loon te betalen voor de ver-*

richte taak (cursivering EvdB)". Op p.7 legt de besluitgever uit dat "(i)ndien een betrokkene medisch gezien alleen belastbaar is voor minder dan vier uur per dag, (...) de mogelijkheden tot het verrichten van een *arbeidsprestatie met een economische waarde* marginaal (zijn). Het gaat er hierbij om dat een persoon per definitie niet in staat is vier uur per dag te werken. De persoon in kwestie is in dat geval *te weinig productief* om nog van arbeidsvermogen te kunnen spreken. De *verhouding kosten baten* is dan immers niet realistisch. (...) De reden om deze bepaling hier op te nemen is dat als iemand

een loonwaarde onder het minimumloon heeft, het niet realistisch is te denken dat een werkgever hem aanneemt voor minder dan vier uur per dag. De *economische waarde* van deze arbeid zou dan *zo klein* worden dat het *niet lonend* is voor een werkgever (cursivering EvdB)".

De wetsgeschiedenis laat zien dat de ondergrens van vier uur per dag samenhangt met de economische waarde van de in die vier uur te leveren arbeidsprestatie. Die economische waarde moet voor de werkgever zodanig lonend zijn dat hij bereid is voor die prestatie loon te betalen. Als de betrokkene te weinig productief is, slaat de verhouding tussen kosten en baten om en is het niet realistisch om verwachten dat een werkgever daar nog loon voor zal willen betalen.

9. Wat betekent dit voor de overweging dat het niet noodzakelijk is dat appellante vier uur aaneengesloten belastbaar moet zijn? Uit de standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid volgt dat vier uur *aaneengesloten* het uitgangspunt is. Als er reden is om op dat uitgangspunt uitzondering te maken, zal getoetst moeten worden of ook bij een niet aaneengesloten duur van vier uur nog steeds sprake is van een prestatie die *voldoende economische waarde* heeft en zodanig lonend is, dat een werkgever bereid is *daarvoor loon te betalen*. Of dat het geval is, is afhankelijk van de concrete invulling van de duurbelastbaarheid. Zo zal een duurbelastbaarheid van viermaal 'een uur op, een uur af' voor een werkgever – voor zover al in het arbeidsproces in te passen – niet snel een economisch rendabele arbeidsprestatie opleveren. Bij tweemaal twee uur of een combinatie van drie uur en twee uur zal dat minder zwart-wit liggen.

Maar wat blijft – en in de uitspraak van de CRvB ontbreekt – is dat gekeken moet worden naar de *combinatie* van de *concrete invulling van de*

duurbelastbaarheid en de *concrete taak* die de betrokkene geacht wordt in een dergelijk arbeidspatroon te kunnen vervullen en de vraag of dat een arbeidsprestatie oplevert waarvoor een werkgever bereid is loon te betalen. Ook een Wajonger heeft er recht op dat de beoordeling van zijn arbeidsvermogen realiteitswaarde heeft.

E. van den Bogaard

Ed van den Bogaard is advocaat bij Westhoff Advocaten te Amsterdam en bestuurslid van de Specialisatievereniging Sociaal Zekerheidsrechtadvocaten SSZ

294

24 maanden-periode gaat lopen vanaf datum bekendmaking gewijzigde ao-percentage

Centrale Raad van Beroep
14 augustus 2019, nr. 16/7671 WIA e.v.,
ECLI:NL:CRVB:2019:2712
(Van der Kolk, Dijt, Kleiss)

Reformatio in peius. Inkomenseis. 24 maanden-periode.

[Wet WIA art. 60 lid 3; Awb art. 7:11 lid 2]

Samenvatting: Bij beslissing op bezwaar van 13 maart 2015 is met ingang van de toekenning van de LGU-uitkering, 13 oktober 2014, de mate van arbeidsongeschiktheid gewijzigd van 100% naar 75,29%. Als gevolg hiervan geldt voor betrokkene vanaf 12 april 2016 een inkomenseis. Hierdoor ontstaat voor betrokkene na bezwaar een nadeliger rechtspositie doordat voor hem vanaf 12 april 2016 een inkomenseis is gaan gelden terwijl dat niet het geval zou zijn geweest als hij geen bezwaar zou hebben gemaakt. Het verbod van reformatio in peius brengt mee dat een verslechtering van de rechtspositie pas per toekomstige datum mag worden geëffectueerd. De periode van 24 kalendermaanden alvorens de inkomenseis gaat gelden is niet gaan lopen met ingang van het einde van de wachttijd, maar vanaf 13 maart 2015, datum bekendmaking van de gewijzigde vaststelling arbeidsongeschiktheid, zodat de inkomenseis bij ongewijzigde omstandigheden is gaan gelden vanaf 1 april 2017.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 2 november 2016, 15/1208 (aangevallen uitspraak) en uitspraak op het verzoek om veroordeling tot vergoeding van schade,

tussen:
[betrokkene] te [woonplaats] (betrokkene)
de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)
de Staat der Nederlanden (minister van Justitie en Veiligheid) (Staat)

Procesverloop

Namens betrokkene heeft mr. M.R. Meulenberg-ten Hoor, advocaat, hoger beroep ingesteld (16/7671).

Het Uwv heeft hoger beroep ingesteld (16/7674). Partijen hebben een verweerschrift ingediend. Partijen hebben nadere stukken ingediend. Naar aanleiding van het verzoek van betrokkene om schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijke termijn door de bestuursrechter, heeft de Raad de Staat als partij aangemerkt. Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 16 januari 2019. Betrokkene is verschenen, bijgestaan door mr. Meulenberg-ten Hoor. Het Uwv heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. E.J.S. van Daatselaar.

Overwegingen

1.1. Betrokkene is laatstelijk werkzaam geweest als technisch commercieel adviseur. Hij heeft zich op 15 oktober 2012 voor deze werkzaamheden ziek gemeld als gevolg van een herseninfarct. Op 27 juli 2014 heeft betrokkene een aanvraag om een uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA) ingediend.

1.2. Bij besluit van 28 oktober 2014 heeft het Uwv vastgesteld dat voor betrokkene met ingang van 13 oktober 2014 recht is ontstaan op een loongereleerde WGA-uitkering op grond van de Wet WIA, waarbij de mate van arbeidsongeschiktheid is vastgesteld op 100%. De einddatum van de loongereleerde uitkering is daarbij bepaald op 12 april 2016. Betrokkene heeft tegen het besluit van 28 oktober 2014 bezwaar gemaakt en aangevoerd dat hij in aanmerking dient te komen voor een IVA-uitkering.

1.3. In opdracht van een verzekeringsarts bezwaar en beroep hebben psychiater/neuropsycholoog I. Visser en neuropsycholoog C.M.V. Quanjel, bei-